

Forfatter: Holberg, Ludvig

Titel: Værker i tolv bind 9: Niels Klim

Citation: Holberg, Ludvig: "Værker i tolv bind 9: Niels Klim", i Holberg, Ludvig: *Værker i tolv bind 9: Niels Klim*, udg. af F. J. BILLESKOV JANSEN ; Volmer Rosenkilde , Rosenkilde og Bagger, 1969-1971, s. 401. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-holberg09-shoot-idm139856960120896/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Værker i tolv bind 9: Niels Klim

MORALSKE FABLER

Ting-Stude. Saaledes fik Justitien en nye Skikkelse, kom fra yderste Armod til største Velstand. Om det menneskelige Kiøn ellers haver vundet noget derved, derom maa de, som have Processer, dømme.

150. Fabel.

Process mellem Sandhed og Løgn.

Sandhed havde ofte besværgt sig over Løgnen, og viset, at den saavel hemmelig som aabenbare søgte at angribe og underminere sig. Dette havde den en og anden gang angivet for Øvrigheden, men uden at erholde andet Svar end at henvises til Lands Lov og Rett. Hvorudover Sandheden omsider maatte skride dertil, og lade en Stevning udstæde mod Løgnen, hvilken hun paastod formedelst hendes skammelige og forargelige Opførsel at være uværdig til at nyde Borgerskab udi nogen Stad. Løgnen, saasom hun vidste, at den mod hende gjorde Beskyldning var vel grundet, og som frygtede, at faae en haard Dom, raadførde sig med Fanden udi denne Sag. Fanden raadede hende da at tage til Procurator en gammel Academisk Disputator, der vidste best at føre sig til Nytte sin Logica og Metaphysica for at gjøre Hvidt til Sort og Sort til Hvidt. Dette Raad blev fuldt, og samme Advocat forsvarede Løgnens desperate Sag med saadan Subtilitet, og forbløffede Contra-Parten med saa mange Distinctioner, at Løgnen for Retten blev frikiendt, og Sandhed blev som temere litigans dømt til at betale Processens Omkostning, og en anseelig Sum til Justitz-Cassen. Saaledes blev Løgnen, med hvilken man tilforn ikkun havde seet igiennem Fingre, ved en Dom autoriseret til at lyve. Det er ikke at beskrive, hvilken Glæde dette opvakte hos Fanden; han celebrerede Dagen derefter en Høytid, som endedes med et lystigt Ballet, og siges der, at Fandens Moder, u-anseet hendes høye Alder og de Liigtorne, hvormed hun var plaget, dandsede den heele Natt.

MORALSKE FABLER

151. Fabel.

Alliance sluttet mellem Philosophien og Mekanica.

Philosophien havde sin Residentz paa et høye Slott udi Grækenland; Slottet var omringet af dybe Graver, og Skildvagte stode stedse ved Porten for at hindre at enhver ikke skulde have frie Indgang, saa at den levede paa de Orientaliske Kongers Viis, der sielden lode sig see, og ikke familiariserede sig uden med faa Favoriter. Dens Skikkelse var stedse den samme, saa at den udi Fædme tog hverken af eller til. Den syntes at være ved god Sundhed, alleene at den een og anden gang truedes med Obstruction, hvilken den blev raadet af Lægen i Tide at forekomme. Men den holdt saadant at være af ingen Betydelse, og vilde ingenlunde bekvemme sig til at bruge Medicine. Dog, saasom Obstructionen tog meer og meer til, lod hun sig omsider overtale til at medicinere, betienende sig af nogle nærværende Favoriter, som hun holdt for at have nogen Kundskab udi Læge-Konsten. Men de Medicamenter, som af de samme bleve hende givne, havde aldeles ingen Virkning, tvert imod Obstructionen tog meer og meer Overhaand. Udi denne Tilstand blev hende sagt, at udi Forstaden boede en gemeen Matrone ved Navn Mekanica, som foregav, sig at kunne hielpe Philosophien til rette, hvis hun vilde bruge hendes Medicamenter. Mekanica blev derpaa inviteret, og lod hun sig indfinde paa Slottet med en Apotheker ved Navn Experimentum. Disse tvende toge sig paa at curere Fruen, og merkede man strax en forunderlig Virkning af deres Medicamenter; thi Svagheden blev ikke alleene fordreven, men Philosophien fik nye Kræfter, og en nye Skikkelse, saa at hun blev fast ukiendelig for dem, som havde seet hende tilforn. Herudover fattede hun saadan Kiærlighed til Mekanica og Experimentum, at hun gandske allierede sig med dem, indrømmede dem fri Boeliger paa Slottet, og intet foretog sig uden deres Raad. Fruerterne deraf vare disse, at Philosophien er kommen i den herlige Stand, som vi nu see den at være udi.